

Siden sidst

Siden sidst er der blevet udskrevet og afholdt valg til Folketinget, og Danmark har fået ny regering.

I betragtning af at valget blev udskrevet kun fire måneder før Danmark overtager formandsstolen i EU, kunne man måske have forventet at EU ville have været et af de helt store emner i valgkampen. Dels fordi EU står midt i sin måske største krise siden Maastricht-traktaten trådte i kraft i 1993. Dels fordi løsningen af påtrængende problemer som at sikre vækst, eksport og beskæftigelse i Danmark er dybt afhængig af udviklingen uden for landets grænser, ikke mindst i EU.

Men endnu engang må man konstatere, at selv om der siden 1972 har været afholdt seks folkeafstemninger om EF/EU i Danmark, og selv om valgdeltagelsen hver gang har været imponerende, så fylder EU ikke meget i valgkampen, når det drejer sig om folketingsvalg.

Det var ellers lige ved og næsten. I begyndelsen af september forlød det i danske medier at Europa-Kommissionen var på vej med et forslag der indebar, at Kommissionen ville få vetoret over Schengen-grænserne. Ifølge forlydendet kunne de enkelte lande søge om lov til midlertidigt at

genindføre grænsekontrol i forbindelse med fx fodboldkampe eller større politiske begivenheder, og kun i forbindelse med naturkatastrofer, angreb ol. kunne landene selv styre grænserne i op til fem dage. Det fik Peter Skaarup fra Dansk Folkeparti på banen. Til *Politiken* udtalte han: "Vi har hele tiden gerne villet tale EU, men dette aktualiserer behovet. Det er vigtigt, at vi får talt om, hvad der er op og ned i den danske EU-politik".

Forslaget gav nu ikke anledning til megen debat. Alle partierne var rørende enige om at det var en dårlig ide, også selv om det senere kom frem at Kommissionens forslag skulle præcisere reglerne for skærpet personkontrol, som kan indføres i forbindelse med store politiske møder, sportsbegivenheder eller terrorhandlinger. Og dermed forsvandt EU stort set ud af valgkampen.

Permanent europaminister

Statsminister Helle Thorning-Schmidt valgte at udnævne en officiel europaminister, og at posten bliver permanent understregede statsministeren under et besøg i Bruxelles i midten af oktober.

BAGGRUND

Valget faldt på Nicolai Wammen. Det er for tidligt at vurdere om udnævnelsen af den relativt højprofilede socialdemokrat er udtryk for en opprioritering af EU-området, men Wammen har allerede meldt ud at regeringen mener, det vil være en god ide at sende både forsvars- og retsforbeholdet til folkeafstemning når formandskabet er overstået. Til gengæld har regeringen – ikke overraskende – ingen planer om på nuværende tidspunkt at forsøge at afskaffe forbeholdet mod euroen. Europaministeren var også hurtig til at lægge den stærkt omdiskuterede danske grænsekontrol bag sig. Det skete på udenrigsministermødet i oktober i Bruxelles, hvor han lovede at den ny regering vil føre en 'offensiv og konstruktiv EU-politik'.

Nu forestår så formandskabet, og som De kan læse i dette nummer af *Udenrigs* venter der vanskelige opgaver forude, bl.a. når ministeren i forbindelse med budgetforhandlingerne vil forsøge at skære i landbrugsstøtten og øge tilskuddene til forskning og innovation.

Søvndals debut

Med udnævnelsen af en europaminister kan udenrigsminister Villy Søvndal koncentrere sig om verden uden for EU, og han blev kastet lige ud i disciplinen diplomatisk balancegang, da han godt to uger efter sin tiltrædelse skulle være vært for Kinas udenrigsminister, Yang Jiechi,

der var på et todages officielt besøg i Danmark – det første i 11 år. Søvndal løste den gordiske knude ved at rose Kina for at have løftet flere hundrede millioner kinesere ud af fattigdom, men kritiserede samtidig at Kina ikke var ambitiøs nok i forhold til menneskerettigheder.

Til gengæld var udenrigsministeren klar i mælet, da han i november udtalte sig til Berlingske om eventuelle amerikanske, britiske og israelske planer om et militært angreb på iranske atomanlæg: "Jeg vil så kraftigt, jeg er i stand til, advare mod at bombe Iran"... "Det vil være et ekstremt farligt eventyr, og Danmark deltager under ingen omstændigheder". Til gengæld støtter udenrigsministeren Storbritannien, Frankrig og Tysklands krav om kraftigt skærpede sanktioner, også en eventuel olieembargo, for at tvinge Iran til forhandlingsbordet.

Hvor sympatisk man end finder udenrigsministerens klare afstandtagen fra at bruge militær magt mod Iran, kan man diskutere det hensigtsmæssige i på forhånd at spille sig det stærkeste kort af hænde. Ifølge Clausewitz er krigen en fortsættelse af politikken – blot med andre midler. Og virkningen af diplomatisk pres svækkes nu engang, hvis man på forhånd har afvist at bruge det ultimative magtmiddel.

Brita Vibeke Andersen er cand. scient. pol., fuldmægtig i Det Udenrigspolitiske Selskab og redaktør af Udenrigs.